

สารสำนักหอสมุดกลาง ปีที่ 18 ฉบับที่ 2 ประจำปีกุมภาพันธ์หลังเดือนมกราคม 2545

สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง ได้รับการรับรองมาตรฐาน
ระบบคุณภาพ ISO 9002 ในส่วนงานบริการห้องสมุด ณ วันที่ 22 กันยายน 2543

บริการวิชาการ

★ รองศาสตราจารย์ลานนา ดวงสิงห์ อาจารย์ประจำภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ และ
สารนิเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง นำนักศึกษาโครงการรัฐศาสตร์รุ่นที่
4/2544 จำนวน 100 คน เข้าชมการค้นทรัพยากรสารสนเทศ ได้แก่การใช้ OPAC การสืบค้น Online ไป
ยังฐานข้อมูลอื่น ๆ และการค้นคืนรายการวารสาร เพื่อประกอบการเรียนการสอนวิชา IS 103 (การใช้
ห้องสมุด) ในวันศุกร์ที่ 18 มกราคม 2545 เวลา 18.30 น.

★ รองศาสตราจารย์พิมลพรรณ ประเสริฐวงศ์ เรพเพอร์ อาจารย์พิเศษภาควิชา
บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง นำนักศึกษา
ปริญญาตรี ภาควิชาที่ 2/2543 จำนวน 30 คน เข้าใช้ฐานข้อมูล ซีดี-รอม และฐานข้อมูลออนไลน์ ณ ฝ่าย
บริการช่วยการค้นคว้าวิจัยและบริการพิเศษ เพื่อประกอบการเรียนการสอนวิชา IS 336 (ความรู้
เบื้องต้นเกี่ยวกับการค้นคืนสารสนเทศ) ในวันจันทร์ที่ 21 มกราคม 2545 เวลา 08.00-11.30 น.

★ นักศึกษาโปรแกรมบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคม
ศาสตร์ สถาบันราชภัฏจันทรเกษม จำนวน 5 คน ศึกษาดูงานการจัดหา การวิเคราะห์เลขหมู่ การจัดเก็บ
การบริการและเผยแพร่ทรัพยากรสารสนเทศประเภทสื่อโสตทัศน์ ณ ฝ่ายวัสดุไม่ตีพิมพ์ ในวันจันทร์ที่
28 มกราคม 2545

★★★ระบบมีมาตรฐาน บริการมีคุณภาพ★★★

ข่าวบุคลากร

☐ แต่งตั้งกรรมการประจำสำนักหอสมุดกลาง

★ ตามคำสั่งสภามหาวิทยาลัยรามคำแหงที่ 1/2545 ลงวันที่ 21 มกราคม 2545 แต่งตั้งผู้มีนามต่อไปนี้เป็นคณะกรรมการประจำสำนักหอสมุดกลาง อีกตำแหน่งคือ

1. รองศาสตราจารย์ทศพร คล้ายอุดม	กรรมการ
2. รองศาสตราจารย์สุภัทรา วันทายนต์	กรรมการ
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรชัย จิตต์พานิชย์	กรรมการ
4. นายศักดิ์ชัย สุภาคง	กรรมการ
5. รองศาสตราจารย์ ดร.ปราชญา กล้าผจญ	กรรมการ
6. อาจารย์ ดร.ราณี สุรกาญจน์กุล	กรรมการ
7. นายสุชาติ กิจชนะเสรี	กรรมการ
8. ผู้ช่วยศาสตราจารย์เอื้อน ปิ่นเงิน	กรรมการ
9. นายสนอง เฉลิมทิพย์	กรรมการ

ทั้งนี้ตั้งแต่วันที่ 22 มกราคม 2545 ถึงวันที่ 21 มกราคม 2547

☐ ประชุม สัมมนา อบรม

★ สำนักหอสมุดกลางส่งบุคลากรเข้าร่วมฟังการบรรยายทางวิชาการเรื่อง “Digital Library : ทฤษฎีและแนวคิดสำหรับห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา” ในวันที่ 25 มกราคม 2545 ณ สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ดังรายชื่อต่อไปนี้

1. นางสาวจำเนียร แก้ววมณี	นักวิชาการการศึกษา เทียบระดับ 6
2. นางศิวาภรณ์ เหล่าประดิษฐ์	บรรณารักษ์ 6
3. นางอโณชา แสงดาว	บรรณารักษ์ 6
4. นางวัชรินทร์ ตามประทีป	พนักงานห้องสมุด 4

☐ กรรมการโครงการนำเสนอผลงานทางวิชาการประจำปี 2544

★ นางสาวชนาพร พิทยาบุรณ์ หัวหน้าฝ่ายวัสดุไม้ตีพิมพ์ ได้รับแต่งตั้งจากทางมหาวิทยาลัยให้เป็นกรรมการประชาสัมพันธ์และพิธีกรโครงการนำเสนอผลงานทางวิชาการประจำปี 2544 ในวันที่ 14-15 กุมภาพันธ์ 2545 ณ ห้องประชุมศักดิ์ ผาสุกนิรันดร์ อาคารหอประชุมพ่อขุนรามคำแหงมหาราช

★★★ ระบบมีมาตรฐาน บริการมีคุณภาพ ★★★

☐ **ประชุมชี้แจงเรื่องการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2546**

★ **สำนักหอสมุดกลาง** ได้ส่งรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมชี้แจงเรื่องการจัดทำงบประมาณ พ.ศ.2546 ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ในวันพุธที่ 28 มกราคม 2545 เวลา 08.30 – 13.00 น. ณ หอประชุมพ่อนรรมคำแหงมหาวิทยาลัยดังนี้

1. รองศาสตราจารย์ศพร กล้ายอุดม	ผู้อำนวยการสำนักหอสมุดกลาง
2. รองศาสตราจารย์สุภัทรา วันทาพนธ์	รองผู้อำนวยการสำนักหอสมุดกลาง
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรชัย จิตต์พานิชย์	รองผู้อำนวยการสำนักหอสมุดกลาง
4. นายศักดิ์ชัย สุภาคง	รองผู้อำนวยการสำนักหอสมุดกลาง
5. นายสนอง เกลิมทิพย์	เลขานุการสำนักหอสมุดกลาง
6. นางสาวมาลี ชันทอง	หัวหน้าฝ่ายบริการผู้อ่าน
7. นางสาวพรสุข พงศ์วุฒิศักดิ์	หัวหน้าฝ่ายบริการช่วยการค้นคว้า วิจัยและบริการพิเศษ
8. นางสาวสุวดี สุขอนันต์	หัวหน้าฝ่ายพัฒนาทรัพยากรห้องสมุด
9. นางสาวชนาพร พิทยานุรักษ์	หัวหน้าฝ่ายวัสดุไม้ตีพิมพ์
10. นางสาวรณมา อินทร์รักษา	หัวหน้าฝ่ายวารสารและเอกสาร
11. นางวีระวรรณ พราพงษ์	หัวหน้าฝ่ายวิเคราะห์ทรัพยากรห้องสมุด และทำบัตรรายการ
12. นางสาวรจนา ดีภา	หัวหน้าฝ่ายห้องสมุดวิทยาเขตบางนา
13. นางจุฑามาศ มงคลพิทักษ์สุข	ทำหน้าที่หัวหน้าฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ ห้องสมุด
14. นางวรรณมา เทนม้วน	หัวหน้างานนโยบายและแผน
15. นางลักษณไกรณ์ ปิ่นเพชร	หัวหน้างานคลังและพัสดุ

☐ **ข้าราชการเป็นวิทยากร**

★ นางชลินี อันสมัคร บรรณารักษ์ 6 ได้รับเชิญจากภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง เป็นวิทยากรบรรยายเรื่อง การจัดทำรายการสืบค้น (Catalog) ในวันพุธที่ 23 มกราคม 2545 เวลา 18.00 – 20.00 น. ณ ห้องประชุมชั้น 6 อาคารนครชุม

☐ **ถูกจ้างบรรยายได้ลาออกจากราชการ**

★ นางสาวสุนทร นพรัตน์ ถูกจ้างบรรยายได้ ตำแหน่งเจ้าหน้าที่ห้องสมุดเทียบเท่าระดับ 4 ฝ่ายบริการผู้อ่าน ได้ยื่นใบลาออกจากราชการ ตั้งแต่วันที่ 1 มีนาคม 2545 เป็นต้นไป เนื่องจากสุขภาพไม่แข็งแรง

★★★ ระบบมีมาตรฐาน บริการมีคุณภาพ ★★★

❑ ผลการประกวดแต่งกายชุดไทยสวยงาม

ตามที่คณะกรรมการประชาสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ได้จัดโครงการประกวดแต่งกายชุดไทยสวยงามในรามคำแหง ระหว่างวันที่ 1 พฤศจิกายน – 31 ธันวาคม 2544 นั้น คณะกรรมการตัดสินของสำนักหอสมุดกลาง ได้พิจารณาคัดเลือกผู้ชนะการประกวด ซึ่งเป็นหญิง 1 คน และชาย 1 คน ดังนี้

1. นางสาว อาจารย์ขงกูร ฝ่ายวัสดุไม้ตีพิมพ์
2. นายชัยวัฒน์ ลาไป ฝ่ายวิเคราะห์ทรัพยากรห้องสมุดและทำบัตรรายการ

อนึ่งทั้ง 2 ท่านได้เข้ารับรางวัลเมื่อวันที่ 17 มกราคม 2545 ณ อาคารหอประชุมพ่อนน รามคำแหงมหาวิทยาลัย เรียบร้อยแล้ว

กีฬาบุคลากร

การแข่งขันกีฬาบุคลากรในช่วงแรก ผลการแข่งขันกีฬาของสำนักหอสมุดกลาง มีดังนี้

❑ ฟุตบอล

ประเภททีม

- ทีมหญิง สก. ได้รับรางวัลชนะเลิศ นักกีฬาประกอบด้วย
 1. นางสาวชนม ปทุมลักษณ์
 2. นางฐิติพร พรหมสวัสดิ์
 3. นางสาวกรรिता เนยศิริ
- ทีมชาย สก. ได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับที่ 2 นักกีฬาประกอบด้วย
 1. นายสุรวิชัย ไตรยพันธ์
 2. นายนิพนธ์ เพชรผดุง
 3. นายสมพงษ์ วัชรวิวงศ์ ณ อุรุยา

ประเภทคู่ผสม ได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับที่ 2 นักกีฬาประกอบด้วย

1. นายนิพนธ์ เพ็ชรผดุง
2. นางสาวชนม ปทุมลักษณ์

❑ โบว์ลิ่ง

ทีมหญิง สก. ได้รับรางวัลชนะเลิศ นักกีฬาประกอบด้วย

1. นางสาววิภาภรณ์ หาญสุทธีวรินทร์
2. นางสาวสมจิตต์ เกิดประสงค์
3. นางสาวพนม คีปลอด

ประเภทบุคคลเดี่ยว

เดี่ยวหญิง สก. ได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับ 1 นักกีฬาชื่อ นางสาวสมจิตต์

เกิดประสงค์

สำหรับกีฬาประเภทอื่น ๆ จะทำการแข่งขันหลังเสร็จสิ้นการสอบของมหาวิทยาลัย ในการนี้ คณะกรรมการประชาสัมพันธ์ขอแสดงความยินดีกับนักกีฬาคนเก่งของ สก. ทุก ๆ ท่าน

★★★ ระบบมีมาตรฐาน บริการมีคุณภาพ ★★★

นนาสาระ

♥ ขวัญเอย ... ขวัญมา ♥

เรียบเรียงโดยเรวดี เรื่องประพันธ์

ฝ่ายวารสารและเอกสาร

คนไทยกลุ่มต่าง ๆ ที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยและนอกประเทศไทย เช่น รัฐตอนเหนือของ อินเดีย (อัสสัม) พม่า (รัฐฉาน) ตอนใต้ของประเทศจีน (ยูนนาน) รวมถึงผู้ที่อาศัยอยู่ในลาว เวียดนาม และกัมพูชา ล้วนมีความเชื่อกันมาแต่โบราณจนถึงปัจจุบันว่า คนเราประกอบด้วยส่วนสำคัญ 2 ส่วนคือ ส่วนที่เป็นตัวตน เป็นรูปธรรมก็คือร่างกาย (Body) นั้นเอง กับส่วนที่ไม่เป็นตัวตนเป็นนามธรรม ก็คือ ขวัญ หรือขวัน (Khwān)

ขวัญเป็นธรรมชาติสิ่งหนึ่ง สถิตอยู่ในร่างกายคน ในสัตว์ (เช่นขวัญวัว – ควาย ขวัญผี) ในสิ่งของ (เช่น ขวัญเรือน ขวัญนา ขวัญข้าว) มีคุณสมบัติเฉพาะ “ขวัญ” เป็นธรรมชาติ เบาล่ง่าย ไปง่าย และเมื่อสะดุ้ง ผวา ตกอกตกใจ ขวัญจะหนีออกจากร่างไป ทำให้เจ้าของขวัญเจ็บป่วยกินไม่ได้ นอนไม่หลับ สุขภาพจิตเสีย ทำอะไรไม่ได้ผล แต่ถ้าขวัญดี อยู่บนขวัญขึ้น นั่นคือขวัญยังสถิตอยู่ในร่างไม่ไปไหนจะทำให้เจ้าของขวัญอยู่ดีมีสุข

ขวัญมีเพียงหน่วยเดียวแต่กระจายอยู่ทุกส่วนของร่างกาย เช่นอยู่ที่ศีรษะ คือขวัญหัว อยู่ที่ตา คือขวัญตา อยู่ที่มือคือขวัญมือ เป็นต้น

เด็กเล็ก ๆ มักตกใจง่าย ขวัญหายบ่อย ๆ หมทรวงกหรือหมก (topknob) รวมทั้งโก๊ะและแกละ ถือว่าเป็นจุดปลอดภัยหรือเซฟการ์ดที่ดีที่สุดเพื่อให้ขวัญอยู่กับเด็กตลอดไปจนกระทั่งเข้าสู่วัยแรกรุ่น (puberty) ซึ่งอยู่ในวัยซึ่งขวัญเข้มแข็งแล้ว การโกนหัวหรือตัดลูกก็เริ่มต้นเป็นพิธีพราหมณ์งานใหญ่ ในพระราชวังเรียกว่าพิธีโสกันต์ ในสมัยรัชกาลที่ 5 (พ.ศ.2411-2453) เข้าฟ้าทั้งหลายผ่านพิธีนี้ทั้งสิ้น

เมื่อคนไทยได้รับศาสนา (พุทธ พราหมณ์ ฮินดู) จากอินเดีย พิธีทำขวัญแบบง่าย ๆ ดังเดิมก็ปรับเปลี่ยนให้ซับซ้อนขึ้น โดยผสมผสานคติพราหมณ์และพุทธเข้าด้วยกัน เช่น มีบายศรีและแวนเวียนเทียน เป็นเครื่องประกอบ มีหมอทำขวัญขับไล่คำร้ายร้องขวัญ ผูกขวัญกับอัญเชิญเทพคาให้ลงมาปลอบขวัญด้วย

บายศรีหมายถึงข้าวขวัญจัดอยู่ในกระทงใบตอง เพื่อให้ขวัญกิน รวมถึงเรื่องสังเวณีท้องถื่นและเทพคาที่อัญเชิญด้วยกระทงใบตองนี้จะทำอย่างประณีต งดงามยิ่งด้วยภูมิปัญญาท้องถื่นและศิลปพื้นบ้าน อาจทำเป็นชั้นเดียวเล็ก ๆ หรือหลายชั้นอลังการสวยงามเรียกว่าบายศรีปากชามหรือบายศรีนมแมว

★★★ระบบมีมาตรฐาน บริการมีคุณภาพ★★★

มีความเชื่อว่าขวัญต้องกินอาหาร ที่เรียกว่าข้าวขวัญ หรือบายศรีสู่ขวัญ ก็คือการเดินทางมาตามเส้นด้ายสีขาวที่ผูกไว้ตรงข้อมือ เส้นด้ายสีขาวนี้จะเป็นทางเปิดหรือสะพานให้ขวัญซึ่งออกจากร่างไป กลับเข้าสู่ร่างตามสะพานนี้ หญิงเข้าทาบข้อมือซ้าย ส่วนผู้ชายเข้าทาบข้อมือขวา นับหนึ่งเส้นด้ายคืออุบายจับขวัญ (trapping) ให้อยู่กับตัวคนตลอดไป เส้นด้ายนี้จะอยู่นานประมาณปีหนึ่งจึงเปลี่ยนไปตามสภาพ และเริ่มผูกกันใหม่ หากรู้สึกว่ขวัญยังไม่แข็งแรง (พวกขวัญอ่อน) แต่ไม่ควรตัดหรือดึงออกเร็วเกินไป จะอันตรายเพราะขวัญจะหนีไปทันที

เส้นด้ายนี้เป็นเส้นด้ายมงคล (sacred string) ซึ่งเป็นพิธีใหญ่ของพราหมณ์และฮินดู การผูกเส้นด้ายเพื่อเก็บขวัญ ไว้นี้เป็นที่นิยมกันแพร่หลายในประเทศไทยปัจจุบันนี้ แต่ผู้ที่ผูกด้ายขวัญทั้งหลายกลับไม่รู้ว่ำนั่นเป็นการผูกขวัญให้อยู่กับตัว เข้าใจไปว่าจะได้โชคลาภดี ๆ ซึ่งไม่เกี่ยวกับขวัญแต่อย่างใด

นอกจากนั้นในทุกช่วงสำคัญของชีวิต คนไทยจะทำพิธีกรรมเกี่ยวกับขวัญ (เรียกว่าทำขวัญ ผูกขวัญ หรือสู่ขวัญ) เสมอ ตั้งแต่เป็นทารกจนแก่เฒ่า ทั้งนี้เพื่อให้ผู้รับการผูกหรือสู่ขวัญมีกำลังใจดี มีความภาคภูมิใจในตน อารมณ์เข้มแข็ง พ้นจากความวอดกกังวล หรือความกลัวต่อเหตุการณ์ใหม่ หรือต่อการเปลี่ยนแปลงสู่สภาพแวดล้อมใหม่

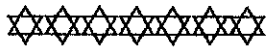
เหตุที่ต้องทำขวัญหรือสู่ขวัญ ท่านบอกไว้มี 2 เหตุคือ เหตุดีและเหตุไม่ดี
เหตุดี เช่น ได้แต่งงาน ได้ลูก ได้ลาภ ได้เลื่อนยศ ได้บวช ได้ขึ้นบ้านใหม่ ได้กลับภูมิลำเนาเดิม เป็นต้น
เหตุไม่ดี เช่น ลูกตาย คู่ตายหรือพลัดพราก เจ็บไข้ได้ป่วย โชคร้าย มีเคราะห์ ถูกกล่าวโทษ ไปสงครามหรือฝันร้าย เป็นต้น

การทำขวัญ สู่ขวัญ นอกจากจะสร้างความภาคภูมิความมั่นคงเข้มแข็งทางอารมณ์และมีสุขภาพดีปราศจากความวิตกกังวลแล้ว ยังเป็นพิธีกรรมที่แสดงความผูกพันกัน ในหมู่เครือญาติของบุคคล ในครอบครัว และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในชุมชนกับสังคมเกษตรกรรม เดิมนั้นจัดขึ้นง่าย ๆ เฉพาะในครอบครัวและญาติสนิทเท่านั้น แต่ต่อมาขยายเป็นพิธีใหญ่ เช่นพิธีทำขวัญนาถ เป็นต้น

ขวัญเป็นธรรมชาติดังกล่าวข้างต้น สถิตอยู่ในคนเป็น เมื่อคนตายขวัญก็ยังคงอยู่แต่จะไม่เรียกว่าขวัญ เรียกว่าวิญญาณ (Winyaan) เป็นภาษาบาลี มีความหมายว่าจิตสำนึก (Consciousness or mind) ซึ่งในผู้ที่นับถือพุทธศาสนาในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ไทย พม่า มอญ กัมพูชา และลาวรวมทั้งจีน) เวียดนาม ญี่ปุ่นด้วย) มีความเชื่อเรื่องวิญญาณคล้าย ๆ กัน

ในปัจจุบันความเชื่อเรื่องขวัญ และพิธีทำขวัญอย่างง่าย ๆ ได้ถูกนำมาใช้ในเชิงสุขภาพจิต สำหรับผู้ป่วยจิตเวชที่รับใหม่ทุกคนด้วยความเชื่อว่าพวกเขาจะรู้สึกอบอุ่นใจและเมื่อได้รับการบำบัด

เย็บขวจะทุเลาได้เร็วและจัดพิธีทำขวัญอีกครั้งก่อนออกจากโรงพยาบาลกลับไปบ้าน ก็ด้วยเชื่อว่าพวก
เขารู้สึกได้รับการยอมรับและชื่นชมในอาการอันทุเลาหรือยืนยันในความเป็นปกติของเขา เป็นการแสดง
ให้เห็นว่าพิธีกรรมเรื่องขวัญมีความสำคัญเพียงใด

บรรณานุกรม

กิตติกร มีทรัพย์. “ขวัญ,” วารสารดุสิตาพิตแห่งประเทศไทย. 103 – 105 ; 9 (2) พฤษภาคม 2544

สุโขทัย

คำขวัญ กำเนิดอักษรไทย งานใหญ่ลอยกระทง มั่นคงพุทธศาสนา
 พระแม่ย่ามิ่งเมือง อดีตรุ่งเรือง คือเมืองสุโขทัย
ตราประจำจังหวัด รูปพระพุทธชินราช

คณะกรรมการประชาสัมพันธ์

สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง

*****ขอเชิญชวนชาว สก. ร่วมแต่งกายผ้าไทย เพื่อสืบสานวัฒนธรรม**

การแต่งกายของไทย***